

Verkkolaskun tietosisältöön huomiota

Työ- ja elinkeinoministeriö teetti heinä-syyskuussa 2015 selvityksen PK-yritysten taloushallinnon digitalisoinnista. Tässä selvityksessä todettiin yhdeksi keskeiseksi haasteeksi rakenteellisen verkkolaskusanoman sisällöllinen laatu. Verkkolasku ei välttämättä sisällä kaikkia tarvittavia tietoja oikein laskun käsittelemiseksi vastaanottavassa järjestelmässä tai jotain vastaanottajalle tärkeää tietoa häviää välityksen aikana. Jotta näistä havaituista ongelmista päästäisiin eroon ja verkkolaskutusta saataisiin lisättyä sekä kaikkien työkuormaa helpotettua, tarvitaan korjaavia toimenpiteitä kaikilla osa-alueilla - laskutusjärjestelmissä, välitysverkostossa ja vastaanottavissa järjestelmissä.

Päivittyneet verkkolaskun minimitietosisältövaatimukset Suomessa

Tammikuussa 2015 julkaistiin päivittyneet verkkolaskun minimitietosisältövaatimukset Suomessa. Tietosisältövaatimusten taustalla on aikomus ja tavoite automatisoida ja selkeyttää taloushallinnon prosesseja. Täydellinen ja oikein täytetty laskutieto vähentää oleellisesti turhaa työtä, koska tiedot on saatavilla oikeista kentistä ilman manuaalista käsittelyä, ja aikaa säästyy yritystoiminnan kannalta keskeisempiin tehtäviin.

Vähimmäistietosisältö pitää sisällään mm. alv-lain vaatimat pakolliset laskun tiedot sekä yleisimmin käytettävät asiakkaan vaatimat yksittäiset lisäkentät (esim. ostajan tilausnumero, sopimusnumero). Olisi toivottavaa, että vähimmäistietosisältö otetaan mahdollisimman nopeasti käyttöön välittäjä/ operaattoriverkostossa ja taloushallinnon ohjelmistoissa verkkolaskujen käsittelyssä - sekä laskutus- että ostolaskujen käsittelyjärjestelmissä. Vähimmäistietosisältömääritykset on tehty Suomessa yleisimmin käytettyihin verkkolaskuformaatteihin - TEAPPSXML 2.7.2 ja Finvoice 2.01 versioihin.

Lisätietoa aiheesta:

- <https://taloushallintoliitto.fi/ajankohtaista/verkkolaskun-vahimmaistietosisalto-kayttoon-16032015>
- <http://www.finanssiala.fi/finvoice/Sivut/default.aspx>
<http://www.tieto.fi/palvelut/liiketoimintaprosessien-hallinta/liiketoimintatietojen-valitys/laskuhotelli-palvelun-ohjeita-ja-kuvauksia>

Verkkolaskutus Euroopassa – direktiivi 2014/55/EU voimaan v. 2018

Direktiivissä 2014/55/EU edellytetään, että hankintaviranomaisten ja –yksiköiden (julkinen sektori) tulee ottaa vastaan ja käsitellä sähköisiä laskuja, jotka noudattavat sähköisen laskutuksen eurooppalaista standardia (EN). Standardissa on määritelty laskun ydinelementit, joita sähköiseen laskuun on aina sisällyttävä, että helpotettaisiin sähköisten laskujen lähettämistä ja vastaanottamista eri teknisiin kuvauksiin perustuvien järjestelmien välillä. Direktiivissä sähköisellä laskulla tarkoitetaan laskua, joka on laadittu rakenteisessa sähköisessä muodossa ja mahdollistaa sen automaattisen ja sähköisen käsittelyn.

Direktiivin tuloksena syntyvä semanttinen malli valmistuu tämän hetken tiedon mukaan 31.3.2017. Semanttiseen malliin on pyydetty kansalliset kommentit Suomen Standardointiliiton SFS ry:n kautta.

2.3.2016

Jäsenvaltioiden on annettava ja julkaistava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset ja sovellettava niitä viimeistään 27.11.2018.

Tämän hetken tietojen/analyysien mukaan tämän direktiivin mukaisesta semanttisesta mallista tulee joitain lisäkenttiä em. suomalaisen verkkolaskun minimietosisältövaatimuksiin.

Verkkolaskusanomien sisällölliseen ja rakenteelliseen laatuun huomiota

Suomessa käytettävistä verkkolaskukuvauksista on julkaistu tekniset tiedostot (rakennemääritys ja visualisointi) sekä niitä täydentävät elementtiluettelot ja sovellusohjeet. Näistä hyvistä elementtiluetteloista ja ohjeista huolimatta jatkuvasti verkkolaskun sisällössä on havaittu ongelmia, esim. siten, että jokin tieto ei välity laskuttajalta vastaanottajalle odotetussa paikassa tai muodossa. Tällaiset tiedon katoamiset ja niiden selvittely aiheuttaa ikävää ja kallista lisätyötä usealla eri taholla. Olisikin erittäin toivottavaa, että verkkolaskusanomat tehtäisiin oikein, tarkasti sanomakuvauksen ohjeistusta ja sanomien vastaavuustaulukkoa noudattaen.

Seuraavaan listaan on koottu muutamia palautetta aiheuttaneita asioita:

- Hinnan tai summan etumerkki ei ole oikeassa paikassa, esim. etumerkin ilmoittamiseen tarkoitettussa attribuutissa.
- Sanomalla on tyhjiä elementtejä tai elementtejä, joissa on nippu välilyöntejä ja/tai rivinvaihtoja. Sähköisen sanoman konekielisessä käsittelyssä muotoilujen lisääminen on toisarvoista, koska sanoma luetaan automaattisesti vastaanottavaan järjestelmään. Muotoiluasiat hoidetaan sähköisen sanoman visualisoinnissa tyylitiedostojen avulla.
- Päivämäärät on syytä esittää oikeassa muodossa, aina päivä ja kuukausi myös kahdella numerolla (esim. 01012016). Jos esimerkiksi päivä ja/tai kuukausitieto sisältää arvon 00, laskun käsittely estyy.
- Sanomakuvauksissa on varattu perusasioille ihan omat elementit eikä niitä saa käyttää mihinkään muuhun tarkoitukseen. Esim. ostajan tilausnumerolle ja ostajan vapaamuotoisemmalle tilausviitteelle on erilliset elementit. Ostotilausnumero on yksi kysytyimmistä elementeistä, joka tarvitaan vastaanottavassa järjestelmässä laskun käsittelyn automatisoimiseksi. On erittäin toivottavaa, että laskutusjärjestelmät varaisivat näille tiedoille samalla tavalla omat kentät kuten sanomakuvauksissa on määritelty.
- Sanomakuvauksissa on omat elementit/määritykset kansallisille ja IBAN-tilinumerolle sekä pankin BIC-koodille eikä niitä luonnollisesti saa käyttää ristiin. Suomessa kansallisia tilinumeroja ei enää tarvita.
- Verkkolaskusanomissa on omat elementit kansalliselle organisaationumerolle ja alv-tunnukselle. Nämä molemmat tiedot kuuluvat verkkolaskun minimietosisältövaatimuksiin. Jos lasku lähetetään ulkomaille, niin tietyissä sanomaformaateissa molemmat tiedot ovat pakollisia ja lasku saatetaan hylätä tiedon puuttuessa.
- Verkkolaskusanomissa tarvitaan tieto alv-prosentista rivitasolla sekä laskutasoinen alv-erittely. Sanomakuvauksiin on mm. käänteisen alv-käsittelyn vaatimuksesta lisätty verokohtelukoodin

välitys omassa paikassaan. Verokohtelukoodin lisääminen kaikille laskuille on suotavaa, koska mm. kansainvälisessä laskutuksessa tietyissä sanomaformaateissa ko. tieto on pakollinen.

- Yksi laskun käsittelyä helpottava piirre on kustannuspaikka ym. kohdistustiedon välittäminen laskusanomalla. Verkkolaskusanomissa tähän tarkoitukseen on tehty oma tiliöintiviite –elementti, jonka perusajatuksena on välittää haluttu tiliöintitieto yhdessä tietokentässä. Elementti esiintyy sekä lasku- että rivitasolla ja laskuttaja ja vastaanottaja voivat keskenään sopia välitettävän tiedon paikasta ja tiedon sisällöllisestä rakenteesta tarkemmin keskenään.
- Verkkolaskun välittämiseksi tarvitaan vastaanottajan verkkolaskuosoite ja välittäjä tunnus. Välittäjä tunnus kertoo, mitä kautta vastaanottajan verkkolaskut kulkevat. Pankkiverkostossa käytetyt verkkolaskuosoitteet ovat ns. teknisiä IBAN-tunnisteita, joista ei pysty enää päättelemään varmuudella minkä pankin välityspalvelua vastaanottaja käyttää. Tämänkin vuoksi välittäjä-tunnuksen (INTERMEDIATOR) lisääminen laskulle on tärkeää laskujen oikean ja nopean välittämisen onnistumiseksi. Jos ovt-tunnusta käytetään verkkolaskuosoitteena, niin välittäjä tunnus on myös tarpeen laskujen reitittämiseksi.

Välittäjä tunnuksesta pitää olla oikea tietosisältö, ohjeet saa omalta verkkolaskuoperaattoriltaan. Virheellinen merkkijono välittäjä tunnuksesta on samanlaatuinen virhe kuin virhe postiosoitteessa, jolloin laskun välitys viivästyy/estyy kokonaan.

- Kansainvälisessä operaattoriverkostossa käytetään sanomaformaatteja, jotka voivat sisällöltään poiketa suomalaisen verkkolaskusanoman vaatimuksista. Laskun perustiedot, kuten päivämäärät, summat, maksuviitteet ja rivin perustiedot välittyvät vastaanottajille, mutta yksityiskohtien välittämisessä voi olla sanomaformaattikohtaista vaihtelua. Lisäksi laskun kuvien ja liitteiden välittämisessä on kansainvälisessä verkostossa rajoitteita, kaikki vastaanottajat eivät tue liite-tiedostoja tai tukevat niitä rajoitetusti. Osa operaattoreista tekee paikallisen markkinakäytännön mukaisesti laskun summiin liittyen tarkistuksia. Esimerkiksi, jos rivitasolla määrä*yksikköhinta – alennus +lisä -laskutoimituksen lopputulos ei ole sama kuin rivisumma, lasku hylätään. Myös rivisummaa saatetaan laskea yhteen ja verrata laskun loppusummaan. Pienikin pyöristysero voi johtaa laskusanoman hylkäämiseen, mikäli pyöristyseroa ei ole kerrottu sanomassa sille varatussa elementissä.

Liitetiedostojen välitys

Laskun mukana välitettävissä liitteissä kannattaa ajatella liitteessä toimitettavan informaation kohde-yleisöä. Verkkolaskusanomat välittyvät ostolaskun käsittelyjärjestelmiin asiatarkistukseen ja/tai sitä kautta kirjanpitoon. Liitteessä kannattaakin välittää pääsääntöisesti vain kirjanpitoon kelpaavaa tositeaineistoa tai muuta laskun asiatarkeuden kannalta välttämätöntä tietoa, jonka välittäminen laskusanomalla ei mitenkään muuten ole mahdollista. Tällaisia tietoja voivat olla esimerkiksi rahtikirja, tuntiraportti tai työseloste. Jos liite on esimerkiksi sertifikaatti, mainos, työpiirros yms., jonka kohdeyleisö ei ole taloushallinnon henkilö, niin liite kannattaa toimittaa verkkolaskusanomasta erillisenä. Pankkien Finvoice-välityspalvelussa liitteitä ei saa käyttää tuotteiden tai palveluiden mainostamiseen.

Pankkiverkoston käyttämässä Finvoice –verkkolaskusanomakuvauksessa liitetiedostojen maksimimäärä on rajoitettu 10 kappaleeseen per lasku ja niiden yhteenlaskettu koko saa maksimissaan olla 1 Mt. Finvoice-verkkolaskusanomakuvauksessa vain seuraavat liitetiedostotyypit on sallittu: pdf, png ja jpg. Käytännössä parhaiten voidaan taata vain pdf-muotoisten liitteiden välitys - tämä muoto on parhaiten tuettu vastaanottavissa järjestelmissä. Liitetiedoston nimen pituudessa pitää noudattaa kohtuutta, Finvoice-verkkolaskusanomakuvauksessa tarkenteelliselle tiedostonimelle on varattu 50 merkkiä pitkä elementti.

Liitekäsittelyn tuki on vastaanottaja- ja/tai operaattorikohtaista. Esimerkiksi kaikki pankit eivät vielä tätä kirjoitettaessa tue liitteiden käsittelyä tai liitetuki on käytössä vain toiseen suuntaan (vain liitteiden lähetys tai vastaanotto mahdollista) – pankit ilmoittavat erikseen liitetuen aikataulun omalta osuudeltaan.

Useat vastaanottavat järjestelmät tukevat vain yhden pdf-muotoisen liitteen käsittelyä. Tarkista käyttämältäsi operaattorilta/vastaanottajalta mahdolliset rajoitukset, jotka saattavat liittyä sanoma-liikenteen suuntaan (lähetys/vastaanotto) ja liitetiedostojen määrään ja formaattiin.

Verkkolaskusanoman käsittelystä

Verkkolaskusanomien käsittelyssä suositetaan laskukohtaista käsittelyä, jossa jokaisesta välitetystä laskusta lähetetään erillinen kuittaustiedosto. Laskukohtaisen käsittelyn etuna on se, että vain virheeseen mennyt lasku pitää korjata ja lähettää korjattuna uudelleen. Yleisin negatiivisen kuittauksen syy on virheellinen vastaanottajan verkkolaskuosoite, joka voi johtua ihan vain kirjoitusvirheestä tai siitä, että vastaanottajan ilmoitus muuttuneesta verkkolaskuosoitteesta ei ole tavoittanut kaikkia laskutusta hoitavia henkilöitä ajoissa.

Laskutusjärjestelmä voi kerätä esim. päivän aikana tehdyt laskut yhdeksi fyysiseksi siirtotiedostoksi ja sopia verkkolaskuoperaattorinsa kanssa fyysisen tiedoston jakamisesta laskukohtaisiksi. Fyysiselle siirtotiedostolle on siirtokanavasta riippuvaisia kokorajoitteita, rajoitteet kannattaa tarkistaa omalta verkkolaskuoperaattoriltaan.

Verkkolaskusanoman versiopäivityksestä

Vuoden 2015 aikana saatiin ilmoituksia vanhojen Finvoice-versioiden (1.0, 1.1 ja 1.2) tuen päättymisestä muutamilla pankeilla. Tällä hetkellä uusimmat verkkolaskusanomien versiot ovat Finvoice v.2.01 ja TEAPPSXML v.2.7.2. Sanomakuvauksista julkaistaan uudet versiot sitä mukaan kun mm. lainsäädännön vaatimukset edellyttävät (esim. tuki käänteisen alv:lle). Versiopäivitys ei ole sitä, että vaihtaa vain versionumeroa sanomaan, vaan pitää oikeasti ottaa käyttöön tietorakenteet päivitetyn ohjeistuksen mukaisesti. Näitä uusimpia sanomaversioita aidosti, oikeasti käyttämällä saa verkkolaskuista maksimaalisen tuen ja hyödyn. Versionvaihdon testaukseen on operaattoreilla käytössään testiympäristöt ja saatavilla on myös konsultointiapua tietosisällön tarkistamiseen.